

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ І ПРАВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Факультету соціології і права

Протокол № 7 від 24 лютого 2020 р.

Голова вченої ради _____ Яна ЦИМБАЛЕНКО

м.п.

ПРОГРАМА

комплексного фахового випробування

для вступу на освітню програму підготовки магістра
«Міжнародні соціальні проекти та волонтерська діяльність»

за спеціальністю 231 Соціальна робота

Програму рекомендовано кафедрою
Філософії

Протокол № 5 від « 22 » « січня » 2020 р.

В.о. завідувача кафедри _____ Борис НОВІКОВ

Київ – 2020

ВСТУП

Метою програми комплексного фахового випробування для вступу на освітню програму «Міжнародні соціальні проекти та волонтерська діяльність» підготовки магістра за спеціальністю 231 Соціальна робота є викладення основних вимог до вступників, надання їм вичерпної інформації стосовно обсягу навчального матеріалу, що виноситься на екзамен, критеріїв оцінювання та процедури проведення випробування. **Метою** комплексного фахового вступного випробування є з'ясування рівня сформованості у абітурієнтів ключових загальних та професійних компетенцій, адекватних сучасним соціокультурним умовам, а також знань та вмінь, необхідних вступникам для опанування ними освітньої програми «Міжнародні соціальні проекти та волонтерська діяльність» підготовки магістра за спеціальністю 231 Соціальна робота

Завданнями комплексного фахового випробування є: оцінювання теоретичної підготовки вступників з фахових дисциплін; виявлення рівня їх аналітичних здібностей, вміння узагальнювати теоретичну інформацію; оцінювання спроможності вступників до послідовного, логічного та аргументованого викладення навчального матеріалу та власних думок; визначення здатності застосовувати набуті знання в практичній діяльності.

Дана програма складається зі вступу, основної частини, в якій викладено повний перелік навчального матеріалу, що виноситься на комплексне фахове випробування, та прикінцевих положень, в яких, зокрема, вміщено критерії оцінювання та приклади типових завдань. До складу Програми увійшли окремі розділи з дисциплін **«Теорія та історія соціальної роботи»**, **«Методи і технології соціальної роботи»**, **«Менеджмент та маркетинг в соціальній роботі»**. Комплексне фахове випробування здійснюється у письмовій формі. Екзаменаційний білет містить три відкритих запитання, на які треба надати розгорнуту відповідь. Всі запитання сформульовані у межах навчального матеріалу, наведеного в основній частині Програми. На написання екзаменаційної роботи відводиться дві години.

До комплексного фахового випробування для вступу на освітню програму «Міжнародні соціальні проекти та волонтерська діяльність» підготовки магістра за спеціальністю 231 Соціальна робота допускаються особи, напрям підготовки яких (бакалаврат) відповідає обраній для вступу на 5-й курс спеціальності, а також особи, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра за будь-яким іншим напрямом підготовки, або спеціальністю та склали додаткове вступне випробування.

ОСНОВНИЙ ВИКЛАД

На комплексне фахове випробування виноситься навчальний матеріал з наступних дисциплін: «Теорія та історія соціальної роботи», «Методи і технології соціальної роботи», «Менеджмент та маркетинг в соціальній роботі».

Перелік запитань з дисципліни
«Теорія та історія соціальної роботи»

1. Охарактеризуйте передумови виникнення теорії соціальної роботи як науки.
2. Пояснити, представники яких груп населення в Україні є потенційними клієнтами соціальної роботи. Які терміни використовуються у соціальній роботі для їх позначення?
3. Опишіть структуру взаємозв'язку державних і недержавних організацій у здійсненні соціальної роботи.
4. Пояснити, в чому полягає комунікативна компетентність соціального працівника.
5. Визначте зміст феномену професійного «вигорання» соціального працівника та розкрийте шляхи його подолання.
6. Пояснити, який сенс вкладається в поняття «соціально вразливі» групи населення. Охарактеризуйте ці групи населення.
7. Проаналізуйте поняття «криза», «кризовий стан» та їх прояви в житті людини. Розкрийте особливості соціальної роботи з кризою.
8. Визначити особливості індивідуальної роботи з надання соціальних послуг.
9. Розкрийте особливості соціальної роботи з групою.
10. Визначте основні вимоги до соціальної роботи в громаді.
11. Визначити поняття волонтер. Охарактеризуйте основні групи потенційних волонтерів.
12. Охарактеризуйте міжнародні волонтерські проекти в сучасній Україні.
13. Розкрийте історію створення та сучасний стан волонтерських таборів.
14. Визначте, як розвивається мейнстримінг в Україні на основі світового досвіду роботи в сфері підтримки дітей сиріт.
15. Опишіть моделі допомоги жінкам, дітям та молоді запозичені в Україні з досвіду інших країн.
16. Проаналізуйте заходи держави по наданню соціальної допомоги в незалежній Україні.
17. Охарактеризуйте систему соціального захисту та допомоги населенню в Україні.
18. Розкрийте зміст понять «соціальна опіка», «соціальне піклування».
19. Розкрийте зміст поняття «соціальне забезпечення» та «соціальне страхування»
20. Розкрийте сутність понять «соціальне посередництво», «соціальне консультування».

Перелік запитань з дисципліни
«Методи і технології соціальної роботи»

1. Розкрийте природу методів соціальної роботи. Соціальний метод як спосіб, прийом, інструмент соціальної роботи.

2. Опишіть «Дерево цілей» як спосіб формування структури цілей соціальних програм.
3. Висвітліть проблему типології методів соціальної роботи. Основні класифікації методів соціальної роботи.
4. Охарактеризуйте основні методи соціальної діагностики.
5. Розкрийте структуру технології соціальної роботи як процесу (підготовчий етап, цілепокладання, збір і аналіз інформації, формування програми дій тощо).
6. Опишіть креативні технології в соціальній роботі. Обґрунтуйте необхідність формування творчої особистості фахівця соціальної роботи.
7. Розкрийте зміст і структуру технологічного процесу. Необхідність технологізації соціальної роботи.
8. Визначте поняття і специфіку технології соціальної роботи.
9. Охарактеризуйте головні етапи реалізації технології соціальної діагностики.
10. Розкрийте зміст соціальної профілактики як технології соціальної роботи.
11. Охарактеризуйте комплексне планування, основні моделі та складові профілактичних програм у соціальній роботі.
12. Опишіть застосування технології профілактики в соціальній роботі на рівні клієнта, який знаходиться в «зоні розпаду».
13. Розкрийте організаційні та соціально-економічні методи і технології соціальної роботи з сім'єю.
14. Охарактеризуйте профілактику і діагностику як методи вирішення проблем соціального розвитку дітей та підлітків.
15. Проаналізуйте методи і технології соціально-профілактичної і корекційної роботи з дезадаптованими дітьми, підлітками і групами ризику в Україні.
16. Розкрийте специфіку застосування різних технологій соціальної роботи з літніми людьми на різних етапах старіння індивіда.
17. Охарактеризуйте технології соціальної реабілітації людей з обмеженими можливостями.
18. Проаналізуйте довгострокові стратегії і багаторівневі технології втручання в соціальній роботі з внутрішньо переміщеними особами
19. Розкрийте методи і технології соціальної роботи з учасниками бойових дій і збройних конфліктів.
20. Охарактеризуйте основні методи роботи соціального працівника в пенітенціарній системі.

Перелік запитань з дисципліни
«Менеджмент та маркетинг в соціальній роботі»

1. Розкрийте зміст менеджменту соціальної роботи як різновиду соціального управління.

2. Визначте суб'єкт і об'єкт управління в соціальній роботі.
3. Розкрийте поняття "соціального маркетингу", "Public Relations", "соціального аудиту" в управлінні соціальною роботою.
4. Визначте особливості організаційно-управлінської структури соціального захисту в Україні середини ХХ - початку ХХІ століття.
5. Опишіть організаційну структуру управління в системі соціальної роботи.
6. Визначте зміст наступних організаційних форм системи соціальної роботи: підрозділ, ланка, щабель, орган. Наведіть приклади.
7. Охарактеризуйте державну систему управління соціальним захистом і соціальною роботою в сучасній Україні.
8. Проаналізуйте основні функції державних органів управління різних рівнів в системі соціальної роботи сучасної України.
9. Опишіть територіальний поділ системи соціальної роботи на Україні. Схеми територіального управління: обласного та державного підпорядкування.
10. Висвітліть, які існують територіальні управлінські органи (підрозділи територіальної системи соціальної роботи, їх функції).
11. Проаналізуйте управлінсько-організаційну структуру територіальних центрів соціального обслуговування. Приклади ТЦСО.
12. Визначте особливості функціонування міжнародного наддержавного рівня української системи управління соціальною роботою.
13. Визначте місце та роль соціальної служби в системі соціальної роботи та її інституційну основу.
14. Розкрийте зміст типового положення соціальної служби.
15. Назвіть основні види соціальних служб та визначте особливості їх функціонування.
16. Розкрийте сутність функцій управління в соціальній роботі.
17. Поясніть, у чому полягають особливості соціального аудиту в системі соціальної роботи.
18. На чому ґрунтується ефективність управління соціальною службою. Визначте способи оцінки якості соціальної роботи за Максвелом.
19. Проаналізуйте зміст європейських програм, спрямованих на вирішення проблем різних верств населення: людей похилого віку, молоді, жінок.
20. Розкрийте зміст європейських програм, спрямованих на вирішення проблем людей із обмеженими можливостями.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

При складанні комплексного фахового випробування використання будь-яких електронних пристроїв та допоміжного матеріалу (підручники, першоджерела, конспекти тощо) забороняється.

Оцінювання відповіді вступника здійснюється за системою ECTS за стобальною шкалою. Максимальний бал за відповідь на кожне з відкритих запитань складає 100 балів.

Загальна оцінка вступника розраховується за формулою: $E_{ЗАГ} = (E_{ТСР} + E_{ІСР} + E_{МСР}) / 3$, де: $E_{ЗАГ}$ – загальна оцінка вступника; $E_{ТСР}$ – бали, отримані вступником за відкрите запитання з дисципліни «Теорія та історія соціальної роботи»; максимальний бал – 100; $E_{ІСР}$ – бали, отримані вступником за відкрите запитання з дисципліни «Методи і технології соціальної роботи»; максимальний бал – 100; $E_{МСР}$ – бали, отримані вступником за відкрите запитання з дисципліни «Менеджмент та маркетинг в соціальній роботі», максимальний бал – 100. Таким чином, максимальна загальна оцінка вступника $E_{ЗАГ}$: $E_{ЗАГ} = (100 + 100 + 100) / 3 = 100$ балів.

Критерії оцінювання відповіді вступника на відкриті запитання враховують повноту та правильність відповіді, здатність вступника узагальнювати отримані знання; наводити приклади, які б ілюстрували теоретичний матеріал; аналізувати, інтерпретувати та оцінювати факти, події, процеси суспільного життя; чітко, послідовно та обґрунтовано аргументувати власну відповідь.

Критерії оцінювання:

95-100 бали – вступник демонструє вичерпне знання навчального матеріалу, високий рівень умінь та навичок, включаючи правильне використання термінології, детальне роз'яснення понять, теорій та підходів, наведення прикладів у необхідних випадках, вміння послідовно та обґрунтовано аргументувати власну відповідь, логічно структурувати матеріал. У відповіді повно відображена власна аргументована позиція щодо викладених теорій, концепцій або підходів, наведені приклади вирізняються сучасністю та оригінальністю. У відповіді подано не менше 90% потрібної інформації).

85-94 бали – вступник демонструє повні та міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь та навичок, вміння обґрунтовано та послідовно викладати матеріал, проте допускає несуттєві неточності у викладенні матеріалу. У відповіді відображена власна позиція щодо окремих положень викладених теорій, концепцій або підходів, наведені приклади вирізняються сучасністю. Відповідь містить не менше 80% потрібної інформації.

75-84 бали – вступник демонструє достатньо повні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь та навичок, вміння в більшості випадків вірно та обґрунтовано приймати рішення в різних ситуаціях, проте допускає певні неточності при відповіді, має певні труднощі в трансформації знань в нових умовах. Наводить стандартні приклади, власна позиція щодо викладеного матеріалу відображена слабо. Відповідь містить не менше 70% потрібної інформації).

65-74 бали – вступник засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає істотні неточності, які не є перешкодою для подальшого навчання; вміє вірно використовувати наявні знання переважно для вирішення стандартних задач. Наводить стандартні приклади, власна позиція щодо викладеного матеріалу не відображена, подано не менше 60% потрібної інформації).

60-64 бали – вступник поверхнево засвоїв основний теоретичний матеріал, допускає суттєві неточності, які, проте, не є перешкодою для подальшого навчання; вміє вірно використовувати наявні знання лише для вирішення стандартних задач. У відповіді відсутні приклади, але подано не менше 50% потрібної інформації.

Менш ніж 60 балів – неповна відповідь з грубими помилками та (або) принциповими неточностями (менше 50% потрібної інформації), або відповідь відсутня.

При обчисленні конкурсного балу вступника необхідним є застосування шкали оцінювання Єдиного вступного іспиту (ЄВІ) від 100 до 200 балів. Перерахунок кількості балів вступника, згідно з критеріями ECTS, в бали за двохсотбальною шкалою ЄВІ відбувається наступним чином:

Таблиця відповідності оцінок PCO (60...100 балів) оцінкам ЄВІ (100...200 балів)

Оцінка PCO	Оцінка ЄВІ	Оцінка PCO	Оцінка ЄВІ	Оцінка PCO	Оцінка ЄВІ	Оцінка PCO	Оцінка ЄВІ
60	100,0	70	125,0	80	150,0	90	175,0
61	102,5	71	127,5	81	152,5	91	177,5
62	105,0	72	130,0	82	155,0	92	180,0
63	107,5	73	132,5	83	157,5	93	182,5
64	110,0	74	135,0	84	160,0	94	185,0
65	112,5	75	137,5	85	162,5	95	187,5
66	115,0	76	140,0	86	165,0	96	190,0
67	117,5	77	142,5	87	167,5	97	192,5
68	120,0	78	145,0	88	170,0	98	195,0
69	122,5	79	147,5	89	172,5	99	197,5
						100	200,0

Приклад типового завдання комплексного фахового випробування

для вступу на освітню програму «Міжнародні соціальні проекти та волонтерська діяльність» підготовки магістрів за спеціальністю

231 Соціальна робота»

1. Визначте поняття «волонтер». Охарактеризуйте основні групи потенційних волонтерів.
2. Проаналізуйте методи і технології соціально-профілактичної і корекційної роботи з дезадаптованими дітьми, підлітками і групами ризику в Україні.
3. Поясніть, у чому полягають особливості соціального аудиту в системі соціальної роботи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

«Теорія та історія соціальної роботи»

1. Безпалько О.В., Харченко С.Я. та ін. Соціальна робота в Україні / За заг. ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. – К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
2. Василенко П.М., Васильченко В.С., Галицький В.М. Словник-довідник соціального працівника: навч. посібник / Інститут підготовки кадрів держ. служби зайнятості України. – К.: ІПК ДСЗУ, 2007. – 321 с.
3. Впровадження Європейських стандартів у сферу надання соціальних послуг у Польщі // Соціальна робота та соціальна політика, 2007. - №2. – С.106-122.
4. Вступ до соціальної роботи: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів/ За ред. Т.В. Семигіної, І.І. Миновича. – К.: Академвидав, 2005. – 303 с.
5. Горішна Н. *Соціальна робота: підручник* / Н. М. Горішна, В. А. Поліщук, О. П. Бартош-Пічкара, та ін. – Тернопіль: ВАТ ТВПК «Збруч», 2010.– 330 с.
6. Кубицький С. О. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах : навч. посібник / С. О. Кубицький. – К.: ДАККіМ, 2009. – 298 с.
7. Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. Соціальна робота (теорія і практика): [підручник]// М.П.Лукашевич, Т.В.Семигіна. – К.: Каравела, 2011. – 367 с.
8. Мигович І.І., Жмир В.Ф. Теоретичні засади соціальної роботи: навч. посібник. – Ужгород: Говерла, 2007. – 410 с.
9. Поляк Н. Удосконалення системи соціального забезпечення населення в Україні / Н. Поляк// Україна : аспекти праці. -2011.- №3.-С. 23 -30.
10. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І.Д. Зверєва, ОВ. Безпалько, СЯ. Харченко та ін.; За заг. ред.: І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 256 с.
11. Соціальна робота: навч. посіб. у 2 ч./ К.М. Левківський, В.Л. Кулініченко, В.Є. Слушаєнко та ін. – К.: НТУУ «КПІ», 2011.
12. Соціальна робота: В 3 ч. Ч. I: Основи соціальної роботи / Н.Б. Бондаренко, І.М. Грига, Н.В. Кабаченко та ін.; За ред. Т. Семигіної та І. Григи. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2004. – 178 с.
13. Тихолоз В. В. Історія соціальної роботи : навч.-метод. посіб. для студентів спец. "Соціальна робота" / В. В. Тихолоз ; Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького, Навч.-наук. ін-т пед. освіти, соц. роботи і мистецтва, Каф. соц. роботи і соц. педагогіки. - Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2014. - 407 с.
14. Тюптя Л.Т., Іванова І.Б. Соціальна робота: теорія і практика: навч. посіб. – 2-ге вид. – К.: Знання, 2008. – 574 с.
15. Фурман А.В., Підгурська М.В. Історія соціальної роботи:[навчальний посібник] //А.В.Фурман, М.В. Підгурська. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 174 с.

1. Лукашевич М. П., Мигович І. І. Теорія і методи соціальної роботи: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. і випр. – К.: МАУП, 2003. – 168 с.
2. Соціальна робота: В 3 ч. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2004. – Ч. 2: Теорії та методи соціальної роботи / За ред. Т.В. Семигіної, І.М. Григи. – 2004. – 224 с.
3. Соціальна робота: В 3-х ч. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2004. – Ч. 3: Соціальна робота з конкретними групами клієнтів / А.М.Бойко, Н.В. Бондаренко, О.С. Брижовата та ін.; За ред. Т. Семигіної та І.Григи. – 2004. – 166 с.
4. Соціальна робота: технологічний аспект: Навчальний посібник / За ред. проф. А.Й. Капської. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.
5. Теорії і методи соціальної роботи / За ред. Т.В.Семигіної, І.І.Миговича. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
6. Технологии социальной работы: Учебник / Под общ. ред. проф. Е.И. Холостовой. – М.: ИНФРА, 2004. – 400 с.
7. *Технология социальной работы: учебник для бакалавров/под ред. Е.И. Холостовой, Л.И. Кононовой.* – М.: Издательство Юрайт, 2011. – 503 с.
8. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи: Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2006. – 464 с.
9. Лютий В.П. Технологія соціальної роботи: Конспект лекцій. Розділ 1. Загальні технології соціальної роботи. – К.: АПСВ, 2003. – 75 с.
10. *Технология социальной работы: Учебное пос. для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. И. Г.Зайнышева.* – М.: ВЛАДОС, 2002. – 240 с.
11. *Технології соціально-педагогічної роботи: Навчальний посібник / За заг. ред. проф. Капської А.Й.* – К.: УДЦССМ, 2000. – 372 с.

«Менеджмент та маркетинг в соціальній роботі»

1. Бондаренко З. П. До питання про менеджмент та супервізію волонтерської роботи / З. П. Бондаренко // Соц. педагогіка: теорія та практика. – 2012. – №2. – С. 43-53.
2. Все вирішує стратегія: [посібник для громадських організацій]. / [під ред. Назарука В., Шурхіна С.]. – К., 1998. – 255 с.
3. Гончаров А.В. Система органів державного управління соціальним захистом населення/ А.В. Гончаров // Сучасні проблеми правової держави України: [зб. наук. пр.]. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2009. – С. 236-237.
4. Гусак Н.Є. Кейс-менеджмент внутрішньо переміщених осіб: методичні рекомендації / Н.Є.Гусак. – К.: б.в., 2015. – 62 с.
5. Квеско Р.Б. Менеджмент социальной работы (Организация управления и администрирования в социальной работе): [Учеб. пособие]/ Р.Б.

- Квеско, Е.Н. Муравская, С.Б. Квеско, В.Д.Чайковский. – Томск: Изд. ТПУ, 2009. – 136 с.
6. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи: теорія та практика : навч. посіб. / М.П. Лукашевич, М.В. Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
 7. Менеджмент волонтерських груп від А до Я: [навч.-метод. посібник] / [За ред. Т. Л. Лях; авт.-кол.: З. П. Бондаренко, Т. В. Журавель, Т. Л. Лях та ін.]. – К. : Версо-04, 2012. – 288 с.
 8. Менеджмент социальной работы: [учебное пособие]/ А.Д. Зарецкий. – Изд. 2-е, доп. и перераб. – Ростов н/Д: Феникс, 2008. – 187 с.
 9. Менеджмент соціальної роботи: [курс лекцій] / Главацька О.Л. – Тернопіль, ТДПУ, 2009. – 65 с.
 10. Песоцька О.П. Менеджмент соціальної роботи: [навч. посіб. для студ. Спец. «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка»] / О.П. Песоцька, Є.Г. Дєдов. – Луганськ: Альма-матер, 2012. – 110с.
 11. Сич Т. В. Особливості управління соціальними закладами / Т.В. Сич // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2013. – № 3-4. – С. 159-167.
 12. Управління діяльністю соціальних служб: метод. посібник [авт. кол.: Н. Гусак, Н. Кабаченко, В. Назарук, К. Савчук, О. Савчук, Л. Скоропада, Л. Чорній]. – К.: К.І.С., 2013. – 178 с.
 13. Шендеровський К.С. Тактичний менеджмент соціальної служби: [Посібник для керівників соціальних служб]. – К., 2011. – 222 с.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ

д.філос.н., професор, в.о. зав. кафедри
філософії Новіков Б.В. _____

к. філос. н., доцент кафедри
філософії Коваль О.А. _____